

Spis treści

TOM I

Wstęp	9
-----------------	---

Rozdział I

Historia Częstochówki, miejsce i rola w *dominium* klasztoru jasnogórskiego

Położenie geograficzne i przynależność administracyjna Jasnej Góry i Częstochówki . . .	19
Powstanie Częstochówki, fundacja i rozwój konwentu paulinów na Jasnej Górze oraz wsi klasztornej do początku XVII w.	20
Dzieje centrum pielgrzymkowego na Jasnej Górze i rola Częstochówki w jego funkcjonowaniu w XVII i na początku XVIII w.	23
Współczesna lokalizacja topograficzna.	34

Rozdział II

Artyści i rzemieślnicy na usługach paulinów z Jasnej Góry w XVII w.

Rozbudowa konwentu paulinów na Jasnej Górze w XVII w. i jej wpływ na ukształtowanie się lokalnego ośrodka artystycznego	35
Procedury zakonne w polskiej prowincji zakonnej paulinów w sprawach artystycznych .	37
Rola kapituł prowincjalnych	37
Rola urzędników zakonnych poszczególnych szczebli.	40
Drogi i sposoby pozyskiwania artystów świeckich i zakonnych	44
Architekci sprowadzeni w XVII w. na Jasną Górę	46
Pozostali artyści świeccy	47
Artyści i rzemieślnicy – paulini	49
Artyści i rzemieślnicy czynni w Częstochówce w XVII w.	50
Rola i miejsce Częstochówki w funkcjonowaniu ośrodka artystyczno-rzemieślniczego na usługach paulinów jasnogórskich	55

Rozdział III

**Biogramy snycerzy czynnych w Częstochówce
i na Jasnej Górze od 1620 do 1705 r.**

Wprowadzenie	57
Georg Zimmermann	58
Stan badań	58
Rys biograficzny	60
Tobias Scholtz	67
Rys biograficzny	67
Christian Kregel	68
Stan badań	69
Rys biograficzny	69
Marcin Kregel	72
Stan badań	72
Rys biograficzny	72
Christian Gabe	75
Rys biograficzny	75
Jan Garlicki	76
Stan badań	76
Rys biograficzny	77
Andrzej Siarczyński OSPPE	79
Stan badań	79
Rys biograficzny	80

Rozdział IV

**Twórczość snycerzy czynnych w Częstochówce
i na Jasnej Górze od 1620 do 1705 r.**

Georg Zimmermann	85
Dzieła niezachowane, potwierdzone archiwalnie	85
Tobias Scholtz	93
Dzieła niezachowane, potwierdzone archiwalnie i atrybuowane	93
Christian Kregel	98
Dzieła niezachowane, potwierdzone archiwalnie	98
Dzieła atrybuowane	99
Grupa dzieł wykonanych przez nieustalone warsztaty snycerskie w latach 1620-1655	102
Dzieła zachowane	103
Dzieła niezachowane	106
Marcin Kregel	116
Dzieła potwierdzone archiwalnie, niezachowane	116
Christian Gabe	118
Dzieła atrybuowane	119
Dzieła atrybuowane (prace warsztatu)	122
Jan Garlicki	123
Dzieła potwierdzone archiwalnie	123
Dzieła atrybuowane	130
Dzieła atrybuowane (prace warsztatu)	141

Andrzej Siarczyński OSPPE	147
Dzieła potwierdzone archiwalnie	147
Dzieła atrybuowane	152
Dzieła atrybuowane bratu Andrzejowi Siarczyńskiemu z <i>oeuvre</i> wstępnie przypisanego anonimowemu „Mistrzowi Beszowej”	156
Grupa dzieł wykonanych przez nieustalone warsztaty snycerskie w latach 1655-1670	190
Dzieła zachowane	190
Dzieła niezachowane, znane z archiwaliów	195
Grupa dzieł wykonanych przez nieustalone warsztaty snycerskie i Stanisława Wolnowicza ok. 1700 r.	198
Dzieła atrybuowane	198

Rozdział V

Wartości artystyczne

Wprowadzenie.	202
Mała architektura	202
Geneza jasnogórskich dzieł Georga Zimmermanna i Tobiasa Scholtza	202
Typologia ołtarzy i ambon w ośrodku w Częstochówce w 2. połowie XVII w.	208
Ornamentyka	230
Ołtarz Matki Bożej Częstochowskiej (ok. 1620-1630)	231
Ornamentyka w ołtarzach atrybuowanych Christianowi Kregłowi	233
Nowe motywy ornamentalne w ołtarzach Christiana Gabego, Jana Garlickiego i brata Andrzeja Siarczyńskiego	235
Ornament w twórczości snycerzy z Częstochówki – uwagi generalne	235
Projekty.	240
Rzeźba figuralna	244
Inspiracje graficzne	244
Rzeźba w Częstochówce na tle plastyki figuralnej na Śląsku, w Krakowie, Małopolsce i krajach ościennych w 2. i 3. tercji XVII w.	253
Dzieła warsztatów snycerskich z Częstochówki i Jasnej Góry a dorobek innych pracowni na pograniczu Małopolski, Wielkopolski i Śląska Opolsko-Raciborskiego.	276

Rozdział VI

Ośrodek rzeźbiarski w Częstochówce w latach 1620–1705

Etap I. Lata 1620-1655. Działalność warsztatu rzeźbiarskiego Georga Zimmermanna.	280
Etap II. Lata 1655-1662. Stagnacja w okresie potopu szwedzkiego i późniejszych klęsk	284
Etap III. Lata 1662-1690. Działalność wielkich warsztatów i szczytowy okres rozwoju ośrodka	285
Etap IV. Lata 1690-1705. Kryzys ośrodka rzeźbiarskiego w Częstochówce. Ostatnie prace anonimowych warsztatów trzeciego pokolenia oraz działalność Stanisława Wolnowicza.	302

Rozdział VII

Funkcjonowanie ośrodka rzeźbiarskiego w Częstochówce

Wprowadzenie.	304
Czynniki decydujące o rozwoju ośrodka w szczytowym okresie jego aktywności w 2. połowie XVII w.	305

Dysponenci spoza zakonu paulinów	306
Fundacje innych zgromadzeń zakonnych	307
Fundacje kleru diecezjalnego	308
Fundacje magnackie i szlacheckie	308
Fundacje na terenie Śląska Opolsko-Raciborskiego	309
Podsumowanie	311
Snycerze z Częstochówki i Jasnej Góry a organizacja życia artystycznego w Rzeczypospolitej w XVII w.	312
Zawód snycerza w Europie Środkowej w późnym średniowieczu i okresie nowożytnym	312
Snycerze w Rzeczypospolitej w XV-XVII w.	314
Status prawny, ekonomiczny i społeczny snycerzy jasnogórskich w XVII w.	319
Rzeźbiarze – niezależni przedsiębiorcy artystyczni	320
Artyści świeccy na usługach klasztoru	321
Rzeźbiarze zakonni	323
Kontakty snycerzy z Częstochówki z innymi centrami rzeźbiarskimi	327
Między Wrocławiem, Ołomuńcem, Raciborzem i Krakowem	327
Pińczów	330
Ośrodek w Częstochówce a inicjatywy artystyczne w zakresie plastyki ołtarzowej w innych wielkich ośrodkach klasztornych w Rzeczypospolitej i w krajach ościennych.	333
Organizacja pracy snycerzy w opactwach i klasztorach na Śląsku	337
Wielkie opactwa mnisze i kanonickie w Górnej Austrii i Styrii	341
Rekonstrukcja procesu inwestycyjnego w Częstochówce na tle innych ośrodków w Rzeczypospolitej i krajach ościennych.	351
Zakończenie	359
Summary	370
Mapy i wykresy	380
Ilustracje barwne	